

معرفی مجموعه‌های سند در آرشیو مدیریت جنوب شرق (کرمان)

معصومه یزدی خسروشاهی*
Masome_Yazdikhosroshahi@Yahoo.com

مقدمه

در میان اسناد طبقه‌بندی شده موجود در آرشیو مدیریت جنوب شرق (کرمان)، مجموعه‌های ارزشمندی به چشم می‌خورد که افراد و خانواده‌های مختلف فرهنگ دوست کرمانی، به این مدیریت اهدا کرده‌اند. این اسناد چون ویژه این دیارند، حاوی اطلاعات ارزشمندی از اوضاع اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و مذهبی منطقه می‌باشند. لذا به منظور اطلاع‌رسانی بهتر به پژوهشگران در این عرصه‌ها، مناسب دیده شد به معرفی اجمالی این اسناد و اهداگران آنها پرداخته شود.

اسناد، به طور گذرا مهم‌ترین موضوعات این اسناد معرفی شود.

تاریخچه خانواده احمدی

نخستین فرد از این خاندان - که قدم در راه یادگیری علوم اسلامی نهاد - حاج آقا احمد بود. وی، فرزند آقا علی از تجار معروف و خوشنام روزگار خود بود. حاج آقا احمد، در سال ۱۲۲۰ق. / ۱۸۰۵م. در کرمان متولد شد؛ روزگاری در یزد و ارض اقدس و عتبات عالیات مشغول تحصیل بوده و در سال ۱۲۵۷ق. / ۱۸۴۱م. به کرمان برگشت و ضمن تدریس فقه و اصول و ترویج احکام شرعی، مدت چهل سال به امر قضاوت پرداخت. مهم‌ترین صفت بارز او، زهد و تقوا و ساده زیستن بود که هنوز در کرمان ورد زبانها می‌باشد. حاج آقا احمد، در حیات خود یک سوم املاکش را وقف امور خیریه کرد و پس از عمری خدمت به اسلام و مردم، در ۱۰ ربیع‌الاول ۱۲۹۵ق. / ۱۴ مارس ۱۸۷۸م. در سن ۷۵ سالگی به جوار رحمت الهی شتافت.^۱

دومین فرد از این خاندان - که برخی از اسناد مورد اشاره مربوط به اوست - آیت‌الله حاج ابوجعفر مجتهد است. وی، اولین فرزند مرحوم آقا احمد بود که در سال ۱۲۵۸ق. / ۱۸۴۲م. در کرمان به دنیا آمد. مشارالیه، به امر پدر و علاقه شخصی خود، مدتی از عمر خویش را به تحصیل دانش سپری کرد. چندی در اصفهان و عتبات عالیات توقف کرد و پس از مراجعت، بار دیگر به امر پدر و جهت کسب معارف و مکارم اخلاقی از علمای بزرگ اصفهان، به این شهر مراجعت کرد. آیت‌الله حاج ابوجعفر، پس از مدتی به کرمان بازگشت و مشغول تدریس و انجام امور

۱- اسناد خاندان احمدی

از مجموعه‌های ارزشمندی که در آرشیو مدیریت جنوب شرق (کرمان) نگهداری می‌شود، اسناد خانواده احمدی می‌باشد که از خانواده‌های روحانی و معتبر کرمان (از دوره قاجار) بوده‌اند و اسناد موجود از این خاندان، از دیدگاه اجتماعی، اقتصادی و روابط این خانواده با بزرگان و سران فرقه نعمت‌اللهیه، بسیار ارزشمند و معتبر می‌باشد.

در این گزارش، قصد بر آن است که با ارائه اجمالی تاریخچه خانواده و معرفی اشخاص ذیربط با

* کارشناس تاریخ

شرعیه شد. وی، یک سال قبل از فوت پدرش، به دلیل مسائل سیاسی و مذهبی که در کرمان روی داد، به مشهد مقدس تبعید شد.

پس از فوت پدر، چون حاج ابوجعفر از نظر مقام علمی و دینی در مراتب عالی و همچنین فرزند ارشد خانواده بود، پس از دلجوئی‌های زیادی که از طرف ناصرالدین شاه، صدراعظم و علما و تولیت آستان قدس رضوی شد، به کرمان برگشت و تا آخر عمر در این دیار مرجعیت تامه را در اختیار داشت (در اسناد مورد بحث، فرمان ناصرالدین شاه مبنی بر بازگشت حاج شیخ ابوجعفر از مشهد به کرمان، موجود است).

وی، در سال ۱۳۱۴ق. / ۱۸۹۶م. بدرود زندگانی گفت. از او چهار فرزند باقی ماند و فرزند ارشدش، آیت‌الله حاج میرزا محمدرضا کرمانی بود.^۲ حاج میرزا محمدرضا، به سال ۱۲۹۰ق. / ۱۸۷۳م. در خانواده علم و اجتهاد پا به عرصه حیات نهاد. پدرش حاج ابوجعفر، جدش حاج آقا احمد و والده وی، دختر میرزا محمد از سادات اصیل و نجیب کرمان بود. مقدمات و اصول اولیه را نزد پدر و شیخ عبدالله رائینی فراگرفت و به سال ۱۳۰۸ق. / ۱۸۹۰م. به دستور پدر جهت تکمیل معارف اسلامی به اصفهان مهاجرت کرد و در این شهر از محضر علمای بزرگی همچون آخوند ملا محمدباقر فشارکی، آقا محمدتقی مدرس و آخوند کاشی و برخی دیگر از علما، نهایت استفاده را برد و بعد از هفت سال اقامت در اصفهان، به سوی نجف اشرف عزیمت کرد. حاج میرزا محمدرضا مجتهد پس از ۱۴ سال دوری از شهر و دیار خود، در سال ۱۳۲۲ق. / ۱۹۰۴م. به کرمان برگشت.

در زمان ورود وی به کرمان، این دیار در نایره آشوبی دیگر می‌سوخت.

وضعیت نابهنجار اقتصادی کرمان در آن دوران و وضع مالیات‌های سنگین، منجر به قیام طبقه کارگر شالباف شده بود که در نهایت، این اختلافات و مشکلات، به درگیری فرقه‌ای انجامید. ورود آیت‌الله حاج میرزا محمدرضا مجتهد به کرمان، بزودی وی را در رأس این درگیریها قرار داد. شدت درگیریهای فرقه‌ای به حدی بالا گرفت که حکومت مرکزی، ظفرالسلطنه را طی بار دوم به عنوان حاکم به کرمان گسیل داشت. با شدت گرفتن درگیریها، آیت‌الله میرزا محمدرضا به دلیل مواضع مخالف خود، به دستور حاکم کرمان فلک شد. خبر فلک شدن آیت‌الله به دستور حاکم کرمان، دستاویزی بود که انقلابیون را به جنب و جوش درآورد.^۳

روحانیون مخالف، از تنفر عمومی ناشی از این جریان بهره بردند و با هم اتفاق کردند و در اواخر ماه رمضان در مساجد پرده از روی کار برداشتند و هر یک به نوبه خود بالای منبر رفتند و از ظلم و ستم دولتیان و بی‌قانونی مملکت شکایت کردند.^۴

پس از اهانت به آیت‌الله، ظفرالسلطنه، وی را به بم تبعید کرد. اما اعتراض روحانیون و مردم، ظفرالسلطنه را واداشت تا حکم تبعید را از بم به جلال‌آباد رفسنجان تغییر دهد. پس از برکنار شدن ظفرالسلطنه، حاکم جدید (عبدالحسین میرزا فرمانفرما) با مشاهده شور و التهاب مردم کرمان، صلاح در آن دید که آیت‌الله به کرمان برنگردد و از طریق بستگان حاج میرزا محمدرضا، از وی خواست به مشهد مقدس سفر کند.

آیت‌الله، از جلال‌آباد مستقیماً به مشهد رفت. در مشهد، فرمانی از مظفرالدین شاه به منظور دلجوئی از وی همراه با عصای مرصع، برای ایشان فرستاده شد. او پس از این واقعه، سالها به مثابه سنگری

استوار در برابر زورگویان ایستاد و تا ۱۲ مهر ۱۳۲۴ ش. / ۴ اکتبر ۱۹۴۵ م. - که دارفانی را وداع گفت - ملجأ و مأمّن مردم این دیار بود.

معرفی اسناد

اسناد خاندان احمدی را، در چندین موضوع کلی می‌توان دسته‌بندی کرد:

الف - فرمانها و احکام حکومتی (از دوره ناصرالدین شاه به بعد)

۱- از جمله این فرمانها، می‌توان به فرمان ناصرالدین شاه به شیخ ابوجعفر مجتهد، به تاریخ ۱۲۹۵ ق. اشاره کرد که در این فرمان پس از فوت حاج احمد آقا مجتهد (پدر ایشان)، شاه از وی می‌خواهد که سریعاً از مشهد به کرمان مراجعت کند.

۲- فرمان ناصرالدین شاه، مبنی بر اعطای یک ثوب عبا به شیخ جعفر (۱۲۹۵).

۳- رقم مظفرالدین میرزا ولیعهد به حاج ابوجعفر مجتهد، مبنی بر اظهار التفات و احوالپرسی، به تاریخ ۱۲۹۹ ق.

۴- رقم وکیل الملک، مبنی بر گماشتن میرزا ابوالحسن برای انتظام امور بقعه شاه نعمت‌الله ولی و نظم و نسق دادن به املاک موقوفه بقعه، به تاریخ ۱۲۷۵ ق.

۵- دستخط مستوفی‌الممالک به فرمانفرما حاکم کرمان، مبنی بر سفارش رعایت اعلیّت و تقدّم و احترام شیخ ابوجعفر مجتهد، به تاریخ ۱۲۹۶ ق.

۶- احکام حکومتی، مبنی بر حل اختلافات ملکی (اجرای وصیت)، برقراری مستمری، سفارش رعایت حال آیت‌الله محمدرضا مجتهد، انتخاب آیت‌الله محمدرضا کرمانی به نمایندگی مجلس مؤسسان.

ب- اسناد موقوفات

۱- وقفنامه املاک و اراضی حاج سید ابوالمعصوم الرضوی فرزند حاج سید احمد، به تاریخ ۱۲۷۲ ق.

۲- صورت موقوفات مسجد ملک (بدون تاریخ).

۳- واگذاری موقوفه خواجه کریم‌الدین به دکتر خواجه حسینی توسط آیت‌الله محمدرضا مجتهد، ۱۳۴۵ ق.

۴- وقفنامه دو حبه از مزرعه الله‌آباد واقعه در اختیارآباد کرمان توسط حاجیه خانم بی‌بی صاحب جان، با تولیت آیت‌الله محمدرضا کرمانی (بدون تاریخ).

۵- وضعیت موقوفات کرمان (۱۳۳۰ ق.، ۱۳۰۲ و ۱۳۰۴ و ۱۳۱۰ ش).

پ- نسخه‌های دستنویس کتابها و آثار قدیمی

۱- قسمتی از رساله سید کاظم رشتی از علمای شیخیه، ۱۲۵۸ ق.

۲- قسمتی از کتاب «فرقه نجیه» مرتضی قلی شاملو، در باب طبابت.

۳- نسخ دستنویس تضمین موش و گربه عبید زاکانی.

۴- نسخه دستنویس مخمس موش و گربه زاکانی.

ت- اشعار و قطعات ادبی

۱- قطعات شعر به مناسبت‌های مختلف، در مدح اشخاص.

۲- شعر مخمس معروف به نارنجک، اثر وحید دستگردی.

۳- دستنوشته‌ها و قطعات ادبی.

۴- نمونه‌هایی از سروده‌های محمدکاظم رونقعلی شاه و میرزا محمدرضا مجتهد.

ث- اسناد فرقه نعمت‌اللهیه

۱- دستورالعمل صادره طرف نورعلی شاه ثانی به

دراویش نعمت الهی، به تاریخ ۱۳۳۲ق.

۲- نامه‌های رحمتعلی بن محمد معصوم (میرزا کوچک)، نایب‌الصدر فرقه به پیروان طریقت نعمت الهی، مبنی بر تعیین جانشین بعد از خود و مسائل مختلف پیش آمده، ۱۲۷۷ق.

۳- دستخط رحمتعلی بن محمد معصوم، مبنی بر تعیین میرزا ابوالحسن برای ترویج طریقت، ۱۲۷۳ق.

۴- دستخط درویش رحمتعلی (میرزا کوچک)، مبنی بر تعیین محمدکاظم معروف به شیخ زین‌الدین، جهت تبلیغ و ارشاد سلسله نعمت الهیه، ۱۲۷۶ق.

۵- دستخط رحمتعلی بن محمد معصوم، مبنی بر تعیین میرزا ابوالحسن کرمانی برای ترویج طریقت، ۱۲۷۳ق.

کرمان (۱۳۴۵ق.).

۹- اجازه روایت شیخ حسینعلی نائینی، ۱۳۴۷ق.

۱۰- وصیتنامه‌های اشخاص.

۱۱- ادعیه، زیارتنامه‌ها و طریقه به جا آوردن

نمازهای خاص.

چ- مصالحه‌نامه‌ها و اسناد مالی

۱- قبضه‌های رسید و صورت حسابها (مربوط به خانواده احمدی).

۲- مصالحه‌نامه‌های خرید و فروش و اجاره‌نامه‌های املاک و اراضی کرمان و سایر شهرها.

۳- اظهارنامه‌های مالیاتی و صورت املاک.

ح- دعوتنامه‌ها

۱- دعوت از آیت‌الله میرزا محمدرضا کرمانی برای شرکت در مراسم جلوس رضا شاه در کاخ گلستان، ۱۳۰۴ش.

۲- دعوت از آیت‌الله میرزا محمدرضا کرمانی برای شرکت در مراسم ادای سوگند رضاشاه در مجلس شورای ملی، ۱۳۰۴ش.

۳- دعوتنامه نصرت‌الممالک جهت شرکت در عروسی فرزند خود نصرت‌السلطان، ۱۳۳۷ق.

۴- دعوت کنسول دولت شوروی در کرمان از آیت‌الله محمدرضا کرمانی، برای شرکت در مراسم ششمین سال تأسیس حکومت شوروی، ۱۳۴۲ق.

خ- نامه‌های شخصی

نامه‌های شخصی با عناوین و مهرهای: صدراعظم، میرزا محمدکاظم رونقعلی شاه، سردار نصرت، وکیل‌الملک، اقبال‌الملک، ذوالریاستین شیرازی، شیخ ابوجعفر، میرزا محمدرضا، عبدالحسین میرزا فرمانفرما سالار لشکر و رکن‌الدوله.

ج- اسناد روحانیون و امور مذهبی

۱- اجازه اجتهاد سید محمدحسن فرزند سید احمد قاضی، ۱۳۵۰ق.

۲- اجازه اجتهاد میرزا محمدتقی بن آقا سید حسن از طرف آیت‌الله مدرس، ۱۳۱۳ق.

۳- نامه عبدالرسول نیر شیرازی به سید ابراهیم، در مورد فرق و مذاهب مختلف (بدون تاریخ).

۴- دعوتنامه اداره معارف و اوقاف کرمان از میرزا محمدحسین، جهت مذاکره در مورد ترتیب امتحانات طلاب، ۱۳۰۹ش.

۵- جواز پوشیدن لباس روحانیت به نام آیت‌الله محمدرضا مجتهد کرمانی، پس از اجرای قانون متحدالشکل کردن البسه، ۱۳۱۴ش.

۶- صورت اسامی و عاظ و ذاکرین.

۷- استفتائات از علما، در مورد حضانت فرزند دختر و مسائل ملکی و وصیت، ۱۲۹۳ و ۱۲۹۶ق.

۸- قسمنامه جمعیت طلاب حوزه علمیه رضویه

۱۰- بیانیه حزب ایمان در مورد انتخابات انجمن ایالتی، ۱۳۲۴ش.

۱۱- صورت ورود و خروج منازل سفر بمپور و ولایات بلوچستان.

این اسناد، به تعداد ۲۲۴۲ صفحه در ۱۱۵ عنوان طبقه‌بندی شده است و در آرشیو مدیریت جنوب شرق نگهداری می‌شوند.

۲- اسناد خانواده آیت‌الله صالحی کرمانی

مجموعه اسناد خانواده آیت‌الله شیخ علی اصغر صالحی کرمانی شامل ۱۳۶ صفحه و ۱۶ عنوان سند می‌باشد که طبقه‌بندی شده و در آرشیو نگهداری می‌شود.

ابتدا به مختصری از شرح حال آیت‌الله شیخ علی اصغر صالحی، سپس به معرفی اسناد ایشان می‌پردازیم.

آیت‌الله صالحی کرمانی، در سال ۱۳۱۴ق. / ۱۸۹۶م. در کرمان متولد شد. پس از فراگیری دوره‌های مقدمات و سطح در کرمان، به اصفهان عزیمت کرد و به محضر درس استادان مبرز چون آیت‌الله آقا میرزا محمدصادق و آیت‌الله سید محمد نجف‌آبادی مشرف شد. سپس به قم رفت و پس از پایان دروس خارج، به کرمان بازگشت؛ اما به دلایلی دوباره رهسپار قم گردید. در سال ۱۳۱۲ش. / ۱۹۳۳م. به دستور آیت‌الله حائری، بار دیگر به کرمان بازگشت و نزدیک به نیم قرن، منشأ خدمات ارزنده‌ای گردید. ایشان به پیروی از آیت‌الله محمدتقی خوانساری، چندی در کرمان به اقامه نماز جمعه پرداخت.^۵

اسناد اهدائی خانواده آیت‌الله صالحی کرمانی، به طور کلی با عنوانهای زیر طبقه‌بندی شده است:

۱- نامه حجت‌الاسلام محمدتقی فلسفی به آیت‌الله صالحی، مبنی بر استمداد از مردم جهت تکمیل ساختمان مسجد شیعیان در هامبورگ، ۱۳۴۰ش.

د- اسناد ازدواج و طلاق

۱- عقدنامه ازدواج موقت، شرایط تعیین شده برای یک عقد ازدواج، اقرار نامه مبنی بر دریافت حق الصداق بعد از طلاق.

۲- وکالتنامه طلاق.

۳- عقدنامه ازدواج میرزا ابوالحسن منشی باشی بابی صدرالنسا، ۱۲۹۵ق.

ذ- اسناد متفرقه

۱- نامه اعضای کمیسیون تحریر نظامنامه انتخابات به انجمن ایالتی کرمان، در مورد تغییر برخی از مواد نظامنامه انتخابات، ۱۳۲۷ق.

۲- نامه اهالی کرمان به آیت‌الله کرمانی و درخواست از ایشان جهت نپذیرفتن نمایندگی مجلس (بدون تاریخ).

۳- بلیت اعتبار نگهداری اسلحه و درخواست جواز حمل سلاح، ۱۳۳۵ق. و ۱۳۱۳ش.

۴- دادخواستهای اشخاص به اداره عدلیه کرمان، ۱۳۲۹ق.

۵- اعلامیه مجلس ترحیم آیت‌الله کرمانی.

۶- راپرت نظامی از طرف فرمانفرما (سالار لشکر)، در مورد تخلف یکی از سربازان و تشبیه وی، ۱۳۱۶ق.

۷- برگه عضویت کلوپ مرکزی کرمان.

۸- نامه‌های کنسول شوروی در کرمان: عودت دادن قرآن موسوم به «ام القرآن» به روحانیون ترکستان شوروی (۱۹۲۳م.)، خداحافظی کنسول از میرزا محمدرضا کرمانی.

۹- شبنامه‌ای تحت عنوان «صاعقه»، در انتقاد از اوضاع.

- ۲- سؤالاتی در مورد عقاید شیخیه و پاسخهای ابوالقاسم ابراهیمی (رئیس شیخیه) به آنها، ۱۳۲۸ ش.
- ۳- متن تلگراف آیت‌الله سیدمحسن حکیم از نجف اشرف، مبنی بر مخالفت با تصویب لایحه انتخابات نسوان (بدون تاریخ).
- ۴- نامه آیت‌الله گلپایگانی به علما و روحانیون کرمان، در پاسخ به تلگراف ایشان، ۱۳۸۴ ق.
- ۵- استفتا از علما، در مورد تولیت موقوفه و سهم زوجه از ارثیه همسر خود.
- ۶- نامه‌های علما به آیت‌الله صالحی مبنی بر تسلیت درگذشت آیت‌الله حکیم، ارسال مبلغ به کرمان و کالتنامه اخذ وجوهات شرعی، ۱۳۸۱ ق.
- ۷- قبضهای پرداخت سهم امام و سایر وجوهات شرعی از طرف علما و اجازه‌نامه اخذ سهم امام به آیت‌الله صالحی، ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ ق.
- ۸- نوشته‌ای در مورد روایات مختلف اهل سنت در مورد ولادت حضرت حجت بن الحسن، امام مهدی (عج) و اوصاف ایشان (به عربی).
- ۹- نامه آیت‌الله سید محمود شاهرودی، مبنی بر توصیه حاج ابوالقاسم دامغانی برای نیابت حج، ۱۳۸۲ ق.
- ۱۰- تعیین آیت‌الله شیخ علی اصغر صالحی برای تصدی موقوفات حاج عبدالغفار، وضعیت موقوفات کرمانیان و مدرسه موقوفه، ۱۳۲۷ ش.
- ۱۱- شعری از علی اصغر مشاق در وصف نیکوکاران کرمان.
- ۱۲- صورت‌حساب و سیاهه خرید مصالح ساختمانی برای مدرسه معصومیه کرمان، ۱۳۴۴ ش.
- ۱۳- تلگراف عده‌ای از اهالی کرمان به نخست‌وزیر، مبنی بر اعلام اعتراض به اقدامات پیروان شیخیه و رئیس فرقه، ابوالقاسم ابراهیمی جهت احراز نمایندگی مجلس، ۱۳۳۳ ش.

- ۱۴- تلگراف آیت‌الله سید ابوالقاسم کاشانی به آیت‌الله شیخ علی اصغر صالحی، مبنی بر آمدن حجت‌الاسلام شریف الواعظین به کرمان برای تبلیغات مذهبی.
- ۱۵- قسمتی از جزوه دستنویس تحت عنوان: «الکلام فی تأخر الحادث».
- ۱۶- گذرنامه آیت‌الله صالحی و رونوشت شناسنامه ایشان، ۱۳۵۲ ش.

۳- اسناد خانواده آیت‌الله خاتمی

- مجموعه دیگر از اسناد خانوادگی موجود در آرشیو مدیریت جنوب شرق، اسناد خانواده آیت‌الله شیخ محمدحسین خاتمی می‌باشد که به تعداد ۳۸۶ صفحه در ۱۳ عنوان موضوعی طبقه‌بندی شده‌اند.
- آیت‌الله شیخ محمدحسین خاتمی، در سال ۱۲۷۷ ش. در کرمان به دنیا آمد. پدر ایشان آقا میرزا اسماعیل مجتهد و عمویش آقا میرزا محمود مجتهد، از علمای برجسته کرمان بودند. وی، علوم مقدماتی را در نزد پدر و عمو و دیگر علمای کرمان گذراند و سپس به اصفهان عزیمت کرد و سالها از محضر درس علمای بزرگ آن ناحیه چون مرحوم فشارکی نهایت استفاده را برد. مدتی را نیز در عتبات عالیات به تحصیل گذراند و پس از ۲۰ سال تحصیل و گرفتن اجازه و تصدیق از پنج نفر از اعظام مجتهدین، به وطن خویش بازگشت. وی، سالها در کرمان چون پدرش میرزا اسماعیل، علاوه بر تدریس و تعلیم علوم اسلامی و حل و فصل اختلافات و قضاوت، در مسجد ملک امامت جماعت را عهده دار بود.
- آیت‌الله خاتمی، پس از عمری خدمت به اسلام و مردم، در روز عاشورای سال ۱۳۸۱ ق. / ۱۳۳۹ ش. در سن ۶۲ سالگی دار فانی را وداع گفت.

۱۳- استشهد آقا میرزا محمدحسین مجتهد در مورد تولیت موقوفات، ۱۳۵۲ق.

۴- اسناد خانواده حسینزاده خانقاهی

مجموعه دیگری از اسناد خانوادگی، اسناد خانواده حاج علی اکبر حسینزاده خانقاهی، از تجار کرمان می باشد که آن را آقای هوشمند، به مدیریت جنوب شرق اهدا کرده و به تعداد ۶۳ صفحه در ۱۰ عنوان موضوعی طبقه بندی شده است که عبارتند از:

- ۱- یک شماره از روزنامه کوشش، سال دهم، شماره ۷۶، ۱۳۱۱ش.
- ۲- قرارداد اربابان و مالکان مزرعه صادق آباد و قریه مهدی آباد (ناصرالشریعه و حاج علی اکبر خانقاهی)، جهت زراعت و آب اراضی مزبوره، ۱۳۰۹ش.
- ۳- براتها و صورتحسابهای بانک ملی، به نام حاج علی اکبر خانقاهی.
- ۴- یک نامه شخصی و صورت مخارج سفر مشهد مقدس، ۱۳۴۲ق.
- ۵- برگه های اعانه حریق زدگان مازندران، صورتحسابها، سند هزینه دبستان پهلوی ادب و تعهدات پرداخت اجاره بها، ۱۳۱۳ و ۱۳۲۷ش.
- ۶- اختلافات مالکان مزرعه های مهدی آباد و صادق آباد بر سرکشت زمین و شکایت آنها به عدلیه، برگه اعتراضنامه عدلیه کرمان و گواهینامه دارائی وراثت مرحوم علی اکبر خانقاهی، ۱۳۳۳ش.
- ۷- احضار فردی به نظمیۀ کرمان به دلیل معالجه اشتباه، ۱۳۱۱ش.
- ۸- بارنامه ها و صورتحسابهای اجناس ارسالی تجارخانه های تهران به حاج علی اکبر حسینزاده خانقاهی در کرمان.

اسنادی که از ایشان در آرشیو موجود است، با عناوین زیر می باشد:

- ۱- صورتحسابها و قبضهای مالیاتی، صورت مخارج مسجد ملک و صورت محصولات کشاورزی مربوط به آقا میرزا محمدحسین خاتمی، ۱۳۴۰-۱۳۵۰ق.
- ۲- مصالحه نامه های خرید و فروش، اجاره نامه ها، استقراض، انتقال و واگذاری املاک و اراضی، ۱۳۱۰-۱۳۳۰ق.
- ۳- وکالتنامه های طلاق و عقدنامه ازدواج، ۱۳۵۱ و ۱۳۱۸ق.
- ۴- تلگرافهای رسیده به آقا میرزا محمدحسین مجتهد، مبنی بر احوالپرسی، ۱۳۰۸-۱۳۰۹ش.
- ۵- گواهی ابله کوبی و نسخه های تجویز داروهای سنتی.
- ۶- استفتا از آقا میرزا محمدحسین مجتهد در مورد مسائل ملکی، ۱۳۴۸ق.
- ۷- نامه فرمانده لشکر کرمان به آقا میرزا محمدحسین، در مورد تنبیه یکی از نظامیان، ۱۳۰۶ش.
- ۸- نامه های عدلیه کرمان به آقا میرزا محمدحسین مجتهد و درخواست تعیین قیّم برای اولاد صغیر افراد متوفا، ۱۳۰۷ و ۱۳۰۹ش.
- ۹- دعوت اداره قشونی از آقا میرزا محمدحسین، جهت شرکت در مجلس عزاداری خامس آل عبا.
- ۱۰- دعوت اداره اوقاف کرمان از میرزا محمدحسین مجتهد، جهت شرکت در جلسات شورای امتحانات طلاب، ۱۳۰۸ش.
- ۱۱- نامه های شخصی مربوط به آقا میرزا محمدحسین، ۱۳۴۵-۱۳۴۸ق.
- ۱۲- تقسیم نامه ماترک استاد محمدحسین قصاب باشی، ۱۳۴۷ق.

- ۹- بیجکهای خرید دوچرخه حاج محمد خانقاهی از شرکت انگلیسی، ۱۳۲۹ش.
۱۰- عقدنامه ازدواج موقت، ۱۳۴۹ق.

شهید بهشتی)، از فعالان و پخش کنندگان اعلامیه‌های دوره انقلاب، به مدیریت جنوب شرق اهدا کرده است.

پی‌نوشتها :

- ۱- مجید نیکپور، *نام‌آوران علم و اجتهاد در کرمان از قاجاریه تا پهلوی* (تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، با همکاری مرکز کرمان شناسی، ۱۳۸۳)، صص ۷۳-۷۸.
۲- همان، صص ۹۵-۹۸.
۳- همان، صص ۱۲۵-۱۲۸.
۴- یحیی دولت‌آبادی، *حیات یحیی* (تهران: عطار و فردوسی، ۱۳۶۲)، ج ۲، ص ۶.
۵- مجید نیکپور، *پیشین*، صص ۴۵۶-۴۵۸ و ۵۰۴.

۵- اسناد انقلاب اسلامی

فقره دیگر از اسناد موجود، اسناد انقلاب اسلامی شامل ۱۰۶ صفحه اعلامیه‌های صادره امام خمینی و روحانیون و ستاد عملیاتی انقلاب اسلامی کرمان، دانشگاهها و فرهنگیان، جنبش زنان مسلمان، واحد صبح کرمان، جوانان مجاهد و روحانیت کرمان، گروه توحیدی محمد (ص) و سایر گروهها و جمعتهای کرمان و سایر شهرها در جریان انقلاب اسلامی.
این اسناد را، آقای علی‌اصغر لاری نجفی پدر شهید محمدرضا لاری (از شهدای کمیته دانشگاه

شرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی